

55 13 70 30

SOLKNATTEN BARNEHAGE  
SOLÅSEN 2

5223 NESTTUN

21, 12, 13, 17, 21, 23

01964 / 07

NTB-03-  
7108F1

19.10.2007

**HELSEVERNIGODKJENNING AV SOLKNATTEN BARNEHAGE ETTER  
FORSKRIFT OM MILJØRETTET HELSEVERN I BARNEHAGER OG SKOLER  
MV.**

Vi viser til søknad om helseverngodkjenning av Solknatten mottatt 10.08.07 og 16.08.07 og vårt varsel om vedtak om helseverngodkjenning av Solknatten barnehage datert 04.09.07, samt tidligere korrespondanse i saken, jf. vedlagte sakliste.

Barnebygg har i brev av 14.09.06 gitt tilbakemelding på varsel om vedtak om helseverngodkjenning. I tilbakemeldingen blir parkeringsforholdene ved Solknatten barnehage kommentert og det opplyses at en vil komme tilbake til resterende punkter. Ytterligere tilbakemelding er ikke mottatt.

Når det gjelder Helsevernetatens vurdering av adkomst og parkeringsforholdene i Solknatten barnehage er dette tatt opp med Barnebygg en rekke ganger. Vi har allerede i brev av 19.09.06 når barnehagen var i planleggingsfasen, påpekt at 27 parkeringsplasser er for lite i forhold til virksomhetens planlagte omfang.

Dette er også tatt opp med barnehagens representanter i felles tverrfaglig møte med representanter for barnehagen, Oppvekstetaten, Etat for byggesak og private planer samt Helsevernetaten den 22.06.07. På møtet ble det opplyst Helsevernetaten tar utgangspunkt i et parkeringsbehov på 0,2 per barn og 0,5 per ansatt i barnehagen i forbindelse med helseverngodkjenning og at det barnehagens beliggenhet også skjønnsmessig blir vurdert som en del av dette.

Vi kan ikke se at Barnebyggs tilbakemelding gir nye opplysninger som gir grunn til å endre kravet om at barnehagens 27 parkeringsplasser forbeholdes foresatte til henting og bringing av barna.

Det ble avholdt møte den 22.06.07 ved Helsevernetaten i forbindelse med gjennomgang av uteareal ved Solknatten barnehage.

Det vises til befaringer 19.09.06, 07.08.07 og 17.08.07.

Til stede ved den siste befaringen var styrer Geir Øen, Arve Bang, Finn Markussen og Elin Borgen fra Helsevernetaten.

### **Søknad**

Helsevernetaten har i sin uttalelse til planer for etablering av Solknatten barnehage den 19.09.06 og gjentatte ganger senere etterspurt en søknad med opplysninger om barnetall. Vi har ved gjennomgang av planene for etablering av Solknatten barnehage fått opplyst fra Geir Egil Høvring at barnehagen skulle ha småbarnsavdelinger på 14 og storbarnsavdelinger på 24 slik det er i andre av Barnebygg sine barnehager og at det ville bli opptil 150-160 barn i Solknatten barnehage.

I notat mottatt 22.06.07 og på møte samme dag på Helsevernetaten, ble det fra Barnebyggs representanter opplyst at barnehagen skulle ha 5 småbarnsgrupper på 14 barn i hver og to storbarnsgrupper på 36 barn i hver der 24 av disse skal delta i en utegruppe. Dette tilsvarer 142 barn.

I søknad mottatt 16.08.07 søkes om helseverngodkjenning for maks. 207 barn fra 0-6 år. Det er tatt inn 142 barn i barnehagen ved oppstart i august 2007. Barnehagen har en åpningstid fra 6.30 til 17.30.

Leke- og oppholdsareal er i søknad oppgitt til 830m<sup>2</sup> og utelekeareal til 4300m<sup>2</sup>. I brev av 26.07.07 blir det opplyst at utelekearealet er 3925m<sup>2</sup> på barnehagens tomt. Barnehagens uteareal grenser til et område på ca 1,2 da kalt Jannamarken som på reguleringsplanen er avsatt som friareal og to mindre skogsområder med en gjennomgående sti. Barnehagen ligger i et boligområde der det er planlagt fortetning med terrasseblokk og eneboliger. Det er fremlagt avtale om leie i 10 år av et utmarksområde på Totland som barnehagen skal benytte.

Barnehagen består av en to etasjes bygning med omkringliggende utelekeareal. Bygningen har 7 avdelinger. To av avdelingene har utvendig adkomst via trapp, mens de andre avdelingene har adkomst direkte fra terreng. Første etasje omfatter 3 avdelinger og et fellesrom med en åpen kjøkkenløsning, samt personalavdeling. Andre etasje omfatter 4 avdelinger samt et fellesrom.

Virksomheten er tilkoblet offentlig vann og avløp.

Barnehagen er delvis tilrettelagt for funksjonshemmede. Funksjonshemmedes behov skal ivaretas og barnehagen må tilpasses dersom funksjonshemmede søker om plass.

Vi har følgende merknader:

### **Utforming og innredning, jf. § 9.**

#### **1. Garderobeforhold**

Bente Norberg fra Barnebygg opplyste ved befaringen den 07.08.07 at det skal være 27 plasser i hver av garderobene på de 7 avdelingene. Noen av de store barna skulle ha garderobeplass på småbarnsavdelingene og at det skal gå på omgang å være med i utegruppen.

Dette stemmer ikke med de opplysninger styrer Geir Øen ga ved befaringen den 17.08.07. Styrer opplyste da at utegruppen på 24 store vil bestå av en fast gruppe barn i 5-6 års alder. Disse barna møter i garderobene på de to storbarns-avdelingene i andre etasje.

3 småbarnsavdelinger og en storbarnsavdeling har hver sin grovgarderobe på 11,3 m<sup>2</sup>.

Storbarnsavdelingen i andre etasje har 27 plasser i grovgarderoben og 34 plasser i fingarderoben.

Den andre storbarnsavdelingen har grovgarderobe på 16,8 m<sup>2</sup> med 27 plasser og en fingarderobe med 27 plasser.

Ved befaring den 17.08.07 var det tilrettelagt med 24 plasser i fingarderobene på de 5 småbarnsavdelingene. To av småbarnsavdelingene i første etasje har grovgarderober på 15,5m<sup>2</sup> og 15,1m<sup>2</sup> der det henholdsvis er plass til 24 og 23 barn. I de tre andre små grovgarderober på 11,3m<sup>2</sup> var det 15, 17 og 21 plasser.

Ved befaringen den 17.08.07 var det til sammen 154 plasser til barn i grovgarderober og 181 fingarderobene.

Ved befaringen ble det registrert at det siden forrige befaring den 08.07.07 var laget til 9 fingarderobeplasser i det store fellesrommet i andre etasje. Dette er ikke en tilfredsstillende garderobeløsning da dette rommet ligger midt i bygget og langt fra inngangspartiene som medfører inndraging av skitt og smuss, forverring av inneklimate og kan være forstyrrende for bruken av fellesrommet til annen aktivitet.

Barna må gå gjennom skitten sone i grovgarderoben fra avdeling 1 og 2 i første etasje og til fellesrom. Dette medfører inndraging av skitt og smuss som er uheldig for inneklimate.

## **2. Adkomst til 2 etasje**

To av avdelingene har adkomst via lange utvendige trapper. Dette gjelder avdeling 6 og 7. Denne adkomsten er ikke egnet for barn under tre år og foresatte / ansatte som skal bære barn, barnevogner og lignende opp til avdelingene. Disse avdelingene må forbeholdes barn over tre år.

## **3. Leke og oppholdsareal**

I henhold til gjeldende norm skal ute leke- og oppholdsarealet være 6 ganger inne leke- og oppholdsareal som er 4m<sup>2</sup> for barn over 3 år og 5,3m<sup>2</sup> for barn under 3 år.

Leke og oppholdsarealene på avdelingene består av et stort lekerom med en åpen forbindelse til fingarderobene og et leke- / hvilerom og med arealer fra 74,7- 86,2m<sup>2</sup>.

De to fellesrommene i første og andre etasje er på 235m<sup>2</sup>.

En småbarnsavdeling med 14 barn vil ha behov for 74,2m<sup>2</sup>.

En storbarnsavdeling med 24 barn vil ha behov for 96m<sup>2</sup>.

Arealet inne på de to storbarnsavdelingene er lite i forhold til 36 barn og gjeldene arealnorm på 4m<sup>2</sup> for barn over tre år.

Skal barnehagen etterleve arealnормen må driften av barnehagen organiseres slik at barna kun i korte perioder er samlet inne på de to storbarnsavdelingene og grupper av barns ellers har opphold i fellesarealene eller ute. Helsevernetaten ser det som lite tilfredsstillende at bruken av fellesrommet i første etasje er begrenset på grunn av støy fra oppvaskmaskinene.

Ute leke- og oppholdsareal på barnehagetomten er på 3925m<sup>2</sup>. Barnehagen har i dag med 142 barn et behov for 3954m<sup>2</sup> i henhold til normen på 6 ganger inne leke- og oppholdsareal. Dersom et leke- og oppholdsreal på 760,4m<sup>2</sup> skal legges til grunn, blir behovet 4562m<sup>2</sup>.

### **Muligheter for aktivitet og hvile § 10**

På småbarnsavdelingene er det et lite hvilerom på 8,8- 11,3m<sup>2</sup>. Dette er ikke tilstrekkelig for at alle 14 barna kan sove inne. Det var ikke tilrettelagt med et tilstrekkelig antall senger eller madrasser på småbarnsavdelingene ved den siste befaringen 17.08.07.

Det er laget et "utesoverom" med plass til 10-12 barnevogner, ellers noen plasser ved de overbygde inngangene til de enkelte avdelingene.

### **Sikkerhet og helsemessig beredskap § 14**

#### **1. Adkomst og parkering**

Helsevernetaten har i sitt brev av 19.09.06 påpekt at det må tilrettelegges med gode atkomstforhold med hensyn til av/påstigning og parkering for å hindre ulykker og at 27 parkeringsplasser er lite i forhold til barnehagens størrelse med 150-160 barn og 32 ansatte.

Etat for byggesak ved Elina Eikemo har opplyst at 27 plasser er tilstrekkelig for 80-90 barn og 20 ansatte med utgangspunkt i gjelde norm på 0,5 parkeringsplasser per ansatt og 0,2 barn. Helsevernetaten finner ikke at 27 parkeringsplasser er tilfredsstillende kapasitet til henting og bringing av 206 barn og for 30-40 ansatte. Barnehagen må finne en permanent løsning for parkering for ansatte slik at de 27 plassene ved barnehagen forbeholdes foresatte som skal hente og bringe barn i barnehagen. Dersom samtlige parkeringsplasser forbeholdes foresatte til henting og bringing av barn er vår vurdering av beliggenhet og utforming av parkeringsplassen slik at den kan være akseptabel for 168 barn.

#### **2. Klemsikring**

Det mangler tilfredsstillende klemsikring på dørene. Det må etableres klemsikring på begge sider av dørbildet.

### **Lydforhold, jf. § 21**

Ved befaring den 07.08.07 ble det påpekt at det tidligere var registrert høyt lydnivå fra de to oppvaskmaskinene på det åpne kjøkkenet i fellesrommet i andre etasje. Dokumentasjon av lydforhold er etterspurt, men ikke fremlagt. Oppholdsrom i barnehager må beskyttes mot støy fra tekniske installasjoner og lydnivået bør ikke overstige 32 dBA.

Det ble opplyst at fellesrommet ikke skulle benyttes når oppvaskmaskinene går. Det er ikke oppvaskmaskiner på de øvrige avdelingene i barnehagen. Selv om maskinene vasker på 15-20 minutter vil disse måtte gå over lenger tid for å kunne vaske for samtlige avdelinger og bruken av dette fellesrommet er derfor begrenset. Ved befaringen ble det påpekt muligheter for å støyskjærme ved blant annet å bygge inne kjøkkenet, men dette var eier ikke interessert i.

### **Sanitære forhold, jf. § 23**

#### **1. Stellemulighet**

Barnehagen må tilrettelegges slik at det blir minst to stelleplasser på avdelinger for småbarn når antall barn er mer enn 10 eller at det tilrettelegges for stellemuligheter på toalett ved fellesrom.

## **2. Toaletter**

Det må tilrettelegges med totoaletter på hver avdeling som barna kan benytte uten å gå ut i skitten sone i grovgarderoben når antall barn over tre år på avdelingen er mer enn 10. Dette gjelder avdeling 1, 5 og 7.

Vi vil spesielt påpeke at det ikke er tilfredsstillende med bare et toalett som kan nåes fra ren sone på avdeling 7 der det er planlagt å ha opptil 36 barn. Tilliggende fellesareal har heller ikke toalett.

## **INTERNKONTROLL**

Barnehagen må kunne dokumentere at det arbeides systematisk for å sikre at barnehagens drift planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med kravene i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, jf § 4 om internkontroll.

Vi vektlegger særlig følgende forhold:

### **Ulykkesforebyggende arbeid**

Barnehagen skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges. Det er derfor viktig at det utarbeides rutiner for kartlegging/overvåking av forholdene i barnehagens inne- og utearealer. Kartlegginger bør resultere i en handlingsplan for oppfølging av eventuelle ulykkesforebyggende tiltak, og som viser hvilke rutiner og utstyr barnehagen har for håndtering av ulykkes- og faresituasjoner, jf § 14.

Miljørettet helsevern har mottatt ulykkesforebyggende plan den 16.08.07.

Øvre del av utvendig trapp ved avdeling 4 må sikres slik at barna ikke kan sykle/ løpe utfor trappen.

### **Inneklima**

Barnehagen skal ha et tilfredsstillende inneklima, herunder luftkvalitet. Temperaturregulering og ventilasjon skal være tilpasset bruksområde og årstidsvariasjonene, jf § 19. Røyking er ikke tillatt i virksomhetens lokaler, jf § 18. Inneklimaplan er mottatt 16.08.07.

Det må utføres en måling av radon i et av barnas oppholdsrom i 1. etasje slik at det kan beregnes et årsmiddel. Måleresultatet sendes Helsevernetaten innen 10.12.07. Dersom måleresultat viser verdier over 200 Bq/m<sup>3</sup> må det gjøres tiltak slik at verdiene kommer under tiltaksgrensen.

### **Rengjøring og vedlikehold**

Det må utarbeides retningslinjer som viser at det blir gjennomført forsvarlig renhold etter hygienisk tilfredsstillende metoder. Hovedrengjøring skal gjennomføres årlig og uteområdet som asfalt, betonggulv og lignende rengjøres /spyles etter behov. Som ledd i internkontrollen må det utarbeides renholdsplan som sier hvor det skal vaskes og hvor ofte. jf § 13.

Renholdsplan er mottatt 16.08.07.

### **Belysning**

Barnehagens lokaler og uteområder skal ha en belysning som er tilfredsstillende i forhold til bruken (se veiledning gitt av Selskap for lyskultur). jf § 20.

### **Vurdering**

Grovgarderobens størrelse og utforming må tilpasses barnas alder og gruppens maksimale størrelse. Grovgarderoben skal være et vern mot smuss, trekk og kulde og et lager og tørkesone for barnas mer eller mindre nedsmussede ytterklær og fottøy. Rommet må være

utstyrt med tilfredsstillende muligheter for oppheng av alt yttertøy og fottøy, samt tørkemulighet. Det må avsettes tilstrekkelig plassbredde og henge- plass på vegg til hvert barn. Med den klimabelastningen vi har i vårt område må det avsettes minst 30-40cm hengeplass på vegg per barn. Det må være så god plass at barna kan få sitte i ro og kle av og på seg selv når andre barn og passerer forbi.. Skal garderoben være egnet for de minste barna bør det være plass til en påkledningsbenk. I små rom med mange dører vil det bli trangt, uoversiktlig og vanskelig å finne igjen tøy dersom det skal ferdes mange barn, foresatte og ansatte her. Vi viser til Barne- og familiedepartementets temahefte *Barnehagens fysiske miljø* som også tar opp dette.

Det er ikke tilfredsstillende garderobeforhold på de to storbarnsavdelingene i forhold til barnetallet. En fast utegruppe med 24 barn fordrer en grovgarderobe med minst 30-40cm hengeplass på vegg til hvert barn og en tilhørende fingarderobe slik at behovene for barna i utegruppen blir i varetatt på en tilfredsstillende måte. Barn i utegrupper har behov for å ha med ekstra mye klær til skifte og trenger derfor større garderobe plass.

Barnehagen har 11 timers åpningstid. Barn i utegruppen har mulighet for å være i barnehagen opptil 6 timer utenom den tiden de er på tur.

Vi finner ikke at de små grovgarderobene på 11,3 m<sup>2</sup> er egnet for 27 barn slik de nå er utformet med blant annet opptil 4 dører. Etter gjennomgang av plantegninger av grovgarderobene og vurdering av de fire små grovgarderobene er 20 plasser maksimal belastning for disse rommene. For grovgarderoben på avdeling 1 er plassen begrenset til maksimalt 28, på avdeling 2 maksimalt 24 plasser og på avdeling 6 maksimalt 35.

I samarbeid med Margun Morken ved Fagavdeling barnehage og skole er leke- og oppholdsareal fastsatt til 760, 4m<sup>2</sup>. Arealet for barnehagen er vurdert ut fra et helsefaglig skjønn og om de oppgitte arealene egner seg til barnas behov for fysisk utfoldelse.

Forutsetning for å kunne ta med fingarderobene i netto leke- og oppholdsarealet, er at disse er uten vått og skittent tøy/ støvler/ sko og at gulvet ikke er vått og/ eller skittent av sand og smuss. Vi har erfaringsmessig sett at en liten grovgarderobe medfører at det ikke er plass for barna til å sitte for å kle av/på seg i grovgarderoben eller for de voksne å hjelpe til og at yttertøy, sko/støvler blir tatt med inn i fingarderoben. Dette medfører at det blir mye sand og smuss på gulvet inne i barnehagen, inneklime forverres og fingarderoben blir ikke egnet som leke- og oppholdsareal.

Dersom det viser seg at grovgarderobene ikke har tilfredsstillende kapasitet eller det ikke er mulig å holde fingarderobene fri for smuss og fukt vil dette arealet ikke lenger kunne regnes med i barnas leke- og oppholdsareal. Areal i fingarderobene er ikke tatt med på avdeling 3,4,5 og 7, da disse har små grovgarderober 11,3m<sup>2</sup> med mange dører i forhold til et barnetallet. 9m<sup>2</sup> areal til fast innredning på kjøkken er ikke tatt med i leke- og oppholdsarealet.

Styrer i Solknatten barnehage har opplyst at barnehagen har 7 avdelinger og det er tatt inn barn tilsvarende 8 avdelinger med til sammen 142 barn:

3 storbarnsgrupper med 24 barn på hver gruppe

5 småbarnsavdelinger med 14 barn.

Barnetallet er betydelig større enn i tradisjonelle barnehager der det er 18 barn på storbarnsavdelingene og 9 barn på småbarnsavdelingene.

**Barnehagen har tilstrekkelig leke og oppholdsareal inne til maksimalt 190 barn dersom alle er over tre år, men en begrenset kapasitet blant annet med hensyn til garderobeplasser, ute- lekeareal, parkering, stelle- og hvilemuligheter, toaletter og en utforming med åpen løsning på relativt små avdelinger og to store fellesareal der det**

**ene rommet har begrenset bruk på grunn av støyforhold.**

Ut fra en helhetsvurdering av Solknatten barnehage for å gi barna gode helse, trivsel, sosiale og miljømessige forhold samt forebygge sykdom og skade og dekke ulike behov for aktivitet og hvile, settes kapasiteten til 168 barn dersom alle er over tre år. Dette medfører at barnehagen maksimalt kan ta inn 143 barn dersom alle er under 3 år forutsatt at det tilrettelegges med tilfredsstillende steller og hvilemuligheter for så mange små barn. Det er styrers ansvar å påse at aldersfordelingen i barnehagen er i tråd med arealnormene på 4m<sup>2</sup> per barn over tre år og 5,3m<sup>2</sup> for barn under tre år.

Saksfremstillingen og vedtak er i samsvar med overlege Arve Bang sin tilrådning og begrunnelse.

**Vedtak:**

**Med delegert myndighet og med hjemmel i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 6 gis Solknatten barnehage helseverngodkjenning for inntil 168 barn over 3 år på vilkår av at :**

- 1. Det tilrettelegges med tilfredsstillende garderobeforhold for alle barna.**
- 2. De 27 parkeringsplassene ved barnehagen forbeholdes foresatte til henting og bringing av barn.**
- 3. Barnehagen benytter tilleggsarealer til utelek og det opprettes en utegruppe på 24 barn som er ute av barnehagens utelekeareal en vesentlig del av barnehagens åpningstid.**

Frist for gjennomføring av tiltak settes til 15.11.07.

Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen i henhold til Lov om helsetjenesten i kommunene § 4a-12 og Forvaltningsloven kap. 6. En eventuell klage bør være begrunnet og sendes via Helsevernetaten, Bontelabo 8A, 5003 Bergen. Fristen til å klage er satt til 3 uker fra dette brevets mottaksdato.

Helsevernetaten

Ingvar Tveit  
leder

Elin Borgen  
avd. veterinær

Kopi til:

BARNEBYGG / BARNEHAGEUTVIKLING, POSTBOKS 353, 4291 KOPERVIK  
FAGAVD.BARNEHAGE OG SKOLE, BYRÅDSAVDELING FOR OPPVEKST, PB 7700, 5020 BERGEN

**Saksliste:**

1. Søknad om godkjenning av planer for Solknatten barnehage mottatt 05.09.06.
2. Vårt brev av 19.09.06 med uttalelse til planer for etablering av barnehagen.
3. Oppvekstetatens midlertidige godkjenning datert 10.10.06.
4. Oppvekstetatens brev av 16.04.07 vedrørende manglende avtale om bruk av tilleggsareal ved barnehagen.
5. Oppvekstetatens E-post av 06.06.07 med oversendelse av avtale om leie av utmarksområde på Totland.
6. E-post av 13.06.07 vedrørende innkalling til møte i forbindelse med manglende uteareal i barnehagen.
7. Barnebygg sitt brev datert 11.06.07 vedrørende brukstillatelse for området på Totland.
8. E-post av 20.06.07 vedrørende saksliste til møte om uteareal.
9. Oppvekstetatens notat datert 22.06.07 vedrørende Solknatten barnehage.
10. Barnebygg sin beskrivelse av planer for drift av området på Totland og nærmere beskrivelse av utmarksområdet levert ut ved møtet den 22.06.07.
11. E-post fra Etat for byggesak og private planer datert 22.06.07 vedrørende ev. bruksendring for arealet på Totland.
12. Oppvekstetatens brev av 22.06.07 vedrørende presisering av netto lek- og oppholdsareal.utearealet i Solknatten barnehage.
13. E-post fra Etat for byggesak og private planer vedrørende bruksendring og faste installasjoner i det leide området på Totland.
14. Møtereferat datert 25.06.07 fra møte på Helsevernetaten den 22.06.07
15. Barnebygg sitt brev datert 26.07.07 vedrørende størrelsen på utearealet i Solknatten barnehage, reviderte plantegninger og sjekklister for ulykkesforebygging.
16. Vårt brev av 27.06.07 vedrørende oppfølging av helsevernforhold i barnehagen.
17. Barnebygg retur av utfylt søknadsskjema mottatt 10.08.07 og pånytt 16.08.07.
18. Renholdsplan og handlingsplaner for ulykkesforebygging og bedring av inneklimate mottatt 16.08.07.
19. E-post fra Etat for byggesak og private planer datert 17.08.07 vedrørende parkering og adkomstforhold.
20. Vårt brev av 04.09.07 med varsel om vedtak om helseverngodkjenning av Solknatten barnehage.
21. Barnebygg sin tilbakemelding av 14.09.07 vedrørende adkomst og parkeringsforhold ved barnehagen.